

Mnenje Odbora regij o sporočilu Evropske komisije Svetu in Evropskemu parlamentu: Strateški dokument Evropske komisije o napredovanju procesa širitve (Romunija)

(2006/C 31/04)

Odbor regij je,

ob upoštevanju sporočila Komisije Svetu in Evropskemu parlamentu *Strateški dokument evropske komisije o napredovanju procesa širitve* (COM(2004) 657 final — SEC(2004) 1200);

ob upoštevanju sklepa Evropske komisije z dne 29. novembra 2004 o tem, da ga bo na podlagi prvega odstavka člena 265 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti zaprosila za mnenje,

ob upoštevanju sklepa Predsedstva z dne 28. septembra 2004, s katerim je komisijo za zunanje odnose zadolžil, da pripravi mnenje o strategiji Evropske komisije o napredovanju procesa širitve;

ob upoštevanju sklepov predsedstva Evropskega sveta 16. in 17. decembra 2004 (št. 16238/04);

ob upoštevanju resolucije Evropskega parlamenta o napredku, ki ga je dosegla Romunija na poti k pristopu (COM(2004)0657-16-150/2004-2004-2004/2183(INI));

ob upoštevanju političnih prioritet Odbora regij za obdobje 2002–2006, v katerih je širitev ocenjena kot edinstven dogodek, ki bo jamčil mir in stabilnost ter krepil integracijski proces v vsej Evropi;

ob upoštevanju resolucije Odbora regij z dne 13. februarja o delovnem programu Evropske komisije in prioritetah Odbora regij za leto 2003 (CdR 6/2003 fin ⁽¹⁾);

ob upoštevanju mnenja o dokumentu *Na poti do razširjene EU: Strateški dokument in poročilo Evropske komisije o napredku vsake države kandidatke na poti do pristopa* in o *Poročilu Evropske komisije Svetu — Pojasnila o širitvi Evrope* (CdR 325/2002 fin ⁽²⁾);

ob upoštevanju mnenja o sporočilu Komisije o akcijskih načrtih za razvoj usposobljenosti na upravnem in pravosodnem področju in o nadzoru obveznosti, ki so jih pogajajoče se države sprejele med pristopnimi pogajanjem (CdR 244/2002 fin);

ob upoštevanju skupne izjave romunske zveze lokalnih skupnosti in Odbora regij, podpisane v Bukarešti ob 11. konferenci, ki jo je Odbor regij pripravil v pričakovanju evropske širitve (3. oktobra 2001) ⁽³⁾, in seminarja o širitvi, ki ga je Odbor regij pripravil v Essexu (5. novembra 2004) ⁽⁴⁾;

ob upoštevanju govora *Romunija in EU: skupna prihodnost, skupni izzivi*, ki ga je imel g. Olli Rehn, član Evropske komisije, odgovoren za širitev (Bukarešta, 28. februarja 2005) ⁽⁵⁾;

ob upoštevanju osnutka mnenja (CdR 496/2004 rev 1), ki ga je 26. aprila 2005 sprejela komisija za zunanje odnose (poročevalec: g. Lars Abel, član sveta okrožja Kopenhagen (DK/EPP)) —

na svojem 60. plenarnem zasedanju 6. in 7. julija 2005 (seja z dne 6. julija) sprejel naslednje mnenje:

⁽¹⁾ UL C 128, 29.5.2003, str. 53.

⁽²⁾ UL C 128, 29.5.2003, str. 56.

⁽³⁾ UL C 128, 29.5.2003, str. 53.

⁽⁴⁾ Seminar Odbora regij v Essexu (5. novembra 2004), Lars Abel, *Širitev EU z vstopom Romunije: evolucija decentralizacije*

⁽⁵⁾ Govor na Akademiji za gospodarske študije, Bukarešta, 28. februarja 2005

1. Stališča Odbora regij

1.1 Splošne pripombe na proces širitve

Odbor regij

1.1.1 **pozdravlja** širitev EU 1. maja 2004, ko je v EU vstopilo desetih novih držav članic;

1.1.2 **poudarja**, da Bolgarija in Romunija pripadata sedanjemu širitvenemu procesu, četudi bosta iz različnih razlogov vstopili v EU pozneje;

1.1.3 **pozdravlja** sklepe in priporočila, ki jih je Evropska komisija 6. oktobra 2004 v svojem rednem poročilu in v strateškem dokumentu o Bolgariji, Romuniji in Hrvaški predložila Svetu in Evropskemu parlamentu;

1.1.4 **podpira** oceno, da bosta Bolgarija in Romunija zmogli izpolnjevati obveznosti, ki izhajajo iz članstva v EU, in politična merila iz Københavna ter da imata delujoče tržno gospodarstvo;

1.1.5 **odobrava** podpis pristopnih pogodb z Bolgarijo in Romunijo, ki so ju 25. aprila 2005 podpisali zunanji ministri EU, da bosta obe državi 1. januarja 2007 lahko postali članici EU, če bosta dotlej izpolnili vse pristopne pogoje;

1.1.6 **poudarja**, da je bilo eno od osnovnih in preizkušenih načel pri prejšnjih širitvah individualna pripravljenost vsake posamezne države kandidatke za vstop;

1.1.7 **poudarja** potrebo, da se še naprej intenzivno spremlja sistematično izpolnjevanje obveznosti, ki sta jih Romunija in Bolgarija sprejeli po zaključku pogajanj;

1.1.8 **meni**, da je smiselno z zaščitnimi klavzulami določiti ukrepe za obvladovanje hudih težav, ki bi se lahko pojavile pred vstopom ali v prvih treh letih po vstopu;

1.1.9 **priznava** poseben značaj zaščitne klavzule, dogovorjene z Bolgarijo in Romunijo, da se lahko na podlagi priporočila Komisije in s soglasnim sklepom držav članic odloži pristop za eno leto; nadalje **ugotavlja**, da se v primeru težav na področju pravosodja in notranjih zadev ter konkurence v Romuniji ta sklep lahko sprejme tudi s kvalificirano večino;

1.1.10 **poudarja**, da lahko po podpisu pristopnih pogodb z intenzivnim vključevanjem opazovalcev, pridruženih Odboru regij, podpre lokalne in regionalne oblasti Bolgarije in Romunije v predpristopni fazi;

1.1.11 **izraža pripravljenost** za aktivno politiko informiranja, da bi v procesu ratifikacije zagotovil čim širšo podporo vstopu Bolgarije in Romunije;

1.1.12 **pozdravlja** udeležbo Romunije in Bolgarije pri pripravi Pogodbe o Ustavi za Evropo in **zelo močno podpira** zamisel, da bi v okviru ozemeljskih skupnosti sprožili kampanjo, s katero bi razlagali in promovirali vsebino ustave kot dela evropskega pravnega reda, kar bi lahko okrepilo povezanost državljanov z evropskimi vrednotami in delovanjem ter izboljšalo njihovo poznavanje;

1.1.13 **pozdravlja** zaključke predsedstva Evropskega sveta 16. in 17. decembra 2004, da začne pristopna pogajanja s Hrvaško in **se seznanj** z odlogom začetka pristopnih pogajanj do trenutka, ko bo ugotovljeno polno sodelovanje Hrvaške z Mednarodnim kazenskim sodiščem za nekdanjo Jugoslavijo;

1.1.14 **podpira** zaključke predsedstva Evropskega sveta 16. in 17. decembra 2004, da 3. oktobra 2005 začne pristopna pogajanja s Turčijo;

1.1.15 **vidi** za svoje člane priložnost, da s partnerstvi z regionalnimi ali lokalnimi oblastmi držav kandidatke te podpre pri pripravah na vstop v EU.

1.2 Pripombe k rednemu poročilu o napredku Romunije za vstop v EU

Odbor regij

a. glede lokalne demokracije in procesa prenosa pristojnosti z osrednje na lokalne oblasti

1.2.1 **priznava** pozitiven razvoj, ki ga je Romunija dosegla leta 2004 na področju lokalne uprave z izboljšanjem pravne podlage, še posebej s spremembo ustave, s katero je uvedla koncept dekoncentracije, s popravljeno strategijo upravne reforme, s sistemskim zakonom o decentralizaciji in z zakonom o uvedbi prefekta ⁽⁶⁾;

1.2.2 **pozdravlja** potrjeno splošno soglasje vseh političnih strank glede razvoja reforme javne uprave — predvsem skrbno in konstruktivno sodelovanje lokalnih in regionalnih oblasti v okviru romunskega pristopnega procesa — in **podpira** decembra 2004 sestavljeno romunsko vlado pri nadaljevanju procesa upravne in davčne decentralizacije in krepitve lokalne avtonomije v skladu s pravili Evropske listine o lokalni samoupravi, ki jo je Romunija uradno sprejela 1997;

⁽⁶⁾ Romunska ustava iz leta 1991, s spremembami iz leta 2003, sistemski zakon št. 339/2004 o decentralizaciji, zakon št. 340/2004o uvedbi prefekta

1.2.3 **upošteva** ukrepe, ki jih predvideva novi vladni program ⁽⁷⁾ glede učinkovitosti uprave s tem, da postavlja temelje popolne politične in finančne preglednosti na lokalni ravni in na udeležbo lokalnih oblasti v procesu nacionalnega odločanja s spoštovanjem načel subsidiarnosti in proporcionalnosti;

1.2.4 **podpira** mnenje Evropske komisije glede neujemanja finančnih in človeških virov s prenosom odgovornosti na lokalno raven, kar lahko ogroža učinkovito javno upravljanje;

1.2.5 **poudarja** nujno potrebo po kvalificiranih, motiviranih in neodvisnih državnih uradnikih na lokalni in okrožni ravni in s tem potrebo po ustreznih naložbah v programe usposabljanja in v prenos znanja s pomočjo izmenjave zanesljivih izkušenj z lokalnimi upravnimi ustanovami v državah EU ter z uvedbo učinkovitih spodbudnih sistemov;

1.2.6 poleg tega pa **priznava**, da je zagotavljanje človeških virov za sodobno javno upravo dolgotrajen proces, vendar predstavlja strateški ukrep, ki ga je treba sprejeti za soočanje z novimi izzivi evropskega združevanja in upravljanja s strukturnimi skladi;

1.2.7 **izraža zaskrbljenost** glede obsega politične migracije pred zadnjimi lokalnimi volitvami leta 2004, kot opaza več neodvisnih opazovalcev ⁽⁸⁾, kar je mogoče omejiti z neposredno in pregledno dodelitvijo javnih sredstev na podlagi objektivnih meril različnim ravnam oblasti in s trajnim izvajanjem lokalne demokracije kot edinega možnega načina;

1.2.8 **poudarja**, da bi korupcija še lahko vzbujala skrbi na nacionalni in lokalni ravni, kar bi lahko ogrozilo lokalno demokracijo in upravljanje z javnim ter evropskim denarjem, zato morajo evropske institucije položaj budno spremljati;

1.2.9 **močno podpira** izvajanje posodobljene protikorupcijske strategije, ki jo je pred kratkim sprožila nova romunska vlada in ki bi jo moralo spremljati primerno plačilo za sodnike; **priznava** posebne ukrepe, sprejete v mesecih, odkar je zaprisedla nova vlada, da bi zmanjšali število situacij, ki povzročajo korupcijo; ti ukrepi kažejo obvezo Romunije, da to sporno vprašanje obravnava prednostno;

1.2.10 **izrecno poziva** tuja podjetja in organe oblasti, ki poslujejo v Romuniji in imajo opraviti s korumpiranimi uradniki, naj delujejo kot senzori za korupcijo, naj zavračajo plačevanje podkupnin in naj obveščajo pristojne oblasti ter tako prispevajo k boju proti korupciji;

1.2.11 **zagovarja** aktivno udeležbo lokalne ravni v zakonodajnem procesu z zgodnjim in učinkovitim posvetovanjem pri pripravo zakonov, ki zadevajo interese in odgovornosti teritorialnih oblasti;

1.2.12 **podpira** romunske lokalne oblasti pri spodbujanju udeležbe državljanov in mladih ljudi v družbenem in političnem življenju lokalnih skupnosti in pri sprožanju javnih kampanj za pospeševanje sodobne javne uprave;

b. glede gospodarskih razvojnih dosežkov

1.2.13 **priznava**, da je Romunija izpolnila gospodarsko merilo delujočega tržnega gospodarstva, ki se bo skupaj z energičnim izvajanjem strukturnih reform sposobno soočiti s konkurenčnimi pritiski in s tržnimi silami v EU;

1.2.14 **ugotavlja** dosežke, ki jih mora uresničiti Romunija na področju konkurenčnosti — predvsem s spodbujanjem učinkovite metode dela zakonodajnega in institucionalnega okvira, in pozdravlja zadnje ukrepe, ki jih je v tem pogledu sprejela vlada ⁽⁹⁾, ter obstoječe aktivnosti, ki zagotavljajo v celoti zadovoljivo upravno usposobljenost; vendar pa **pozdravlja** strukturne reforme, t.j. popravljeno nacionalno strategijo prestrukturiranja in posamezne gospodarske načrte, kar pomeni, da država od 1. januarja 2005 do konca obdobja prestrukturiranja ⁽¹⁰⁾ jeklarstvu ne bo odobrila ali izplačala nobene državne pomoči; **poudarja** pa, da je treba upoštevati tudi socialne posledice, ki imajo lahko neposreden učinek na ozemeljske skupnosti;

1.2.15 **se zaveda** potrebe po napredku v delovanju sodne in javne uprave za ustvarjanje boljšega poslovnega okolja;

c. glede izvajanja pravnega reda Evropskih skupnosti

1.2.16 **pozdravlja** napredek pri pripravi izvajanja strukturnih politik in sprejetja zakonodaje, ki ustvarja mehanizme in instrumente za ustrezno uporabo strukturnih skladov;

1.2.17 **ugotavlja**, da bodo potrebni nadaljnji naporji za krepitev lokalne in regionalne uprave, z namenom, da bi zagotovili ustrezno izvajanje pravnega reda Evropskih skupnosti na področjih, za katera sta pristojni, zlasti za javna naročila, promet, infrastrukturo, ceste, okolje, socialno politiko, varstvo otrok in manjšin, zdravje, izobraževanje, kulturo in čezmejno sodelovanje;

⁽⁷⁾ Romunska vlada, *Vladni program 2005-2008*, december 2004.

⁽⁸⁾ Poleg poročila ES 2004 glej tudi zadnje poročilo Kongresa lokalnih in regionalnih oblasti Evrope o lokalnih in regionalnih volitvah v Romuniji 6. junija 2004, ki ocenjuje, da se je število na lokalni ravni izvoljenih politikov za nekdanjo vladajočosocialdemokratsko stranko povečalo s 27 % v letu 2000 na približno 80 % v letu 2004, CG/Bur (11) 25 Strasbour, 16. julija 2004.

⁽⁹⁾ Ukaz predsednika Sveta za konkurenčnost št. 527/2004 (UL No 64/19.1.2005), št. 528/2004 (UL št. 82/25.1.2005) in sprejeti *Vodnik za bolj preventiven pristop v uveljavljanju pravil o konkurenci*, št. 36/22.2.2005.

⁽¹⁰⁾ Povzetek *Strategije prestrukturiranja* je bil objavljen v Uradnem listu št. 127 z dne 9. februarja 2005.

1.2.18 **zagovarja** krepitev upravne usposobljenosti na področju okolja na regionalnih in lokalnih ravneh in boljšo usklajenost med njimi ter drugimi ustreznimi oblastmi, da bi bile zmožne izvajati evropsko zakonodajo na ključnih področjih, kot so gospodarjenje z vodami in ravnanje z odpadki, kakovost zraka, hrup, varstvo narave, industrijsko onesnaževanje, kemikalije itd.

1.2.19 **priznava** precej pozitivna prizadevanja v politiki in v izvajanju strategije glede Romov, sprejete leta 2001, in **poziva k** večjemu usklajevanju med lokalno in osrednjo ravniyo ter k učinkovitemu ukrepanju na okrožni ravni na področjih, kot sta usposabljanje in izobraževanje, pri čemer je treba upoštevati kulturne in družbene korenine;

1.2.20 **opozarja**, da so na lokalni, okrožni in regionalni ravni potrebne nadaljnje konkretne izboljšave, da bi razvili mehanizme za identificiranje, upravljanje, spremljanje in ocenjevanje projektov in še posebej sposobnost sofinanciranja, da bi do leta 2007 dosegli zahtevano raven absorpcijske sposobnosti denarne podpore EU;

1.2.21 **poudarja**, da bi morali organi lokalnih skupnosti za pripravo na strukturne sklade kar najbolje uporabiti predpristopno pomoč EU;

1.2.22 **pozdravlja** obstoječi državni razvojni načrt 2004–2006 kot dobro prvo osnovo za načrt, ki se zahteva v okviru strukturnih skladov, in **zahteva** bolj poglobljeno analizo za pripravo državnega razvojnega načrta 2007–2013 v skladu s konceptom kohezijske politike, ki ga ima Romunija, in evropskimi perspektivami na tem področju;

1.2.23 **poziva k** posebni pozornosti, ki jo je treba namenjati načelom posvetovanja in partnerstva, še posebej tesnejšemu in aktivnejšemu vključevanju lokalnih, okrožnih in regionalnih oblasti, kot tudi socialnih in nevladnih partnerjev v pripravo državnega razvojnega načrta 2007–2013 ter operativnih programov in njihovega poznejšega izvajanja;

1.2.24 posledično **zahteva** boljše lastništvo in soglasje, ki ga je treba doseči znotraj obstoječih regionalnih struktur, in konkretno udeležbo lokalnih izvoljenih politikov, da bi omogočili izvajanje programov EU, pripravo prihodnjega državnega razvojnega načrta 2007–2013 ter prihodnji nadzor strukturnih skladov in njihovo uporabo;

1.2.25 **poziva k** trdni strukturi pri vzpostavljanju regionalne politike v Romuniji, kjer lokalne oblasti niso samo povabljene k sodelovanju, temveč so tudi dolžne sodelovati, v skladu z interesi teritorialnih skupnosti.

2. Priporočila Odbora regij

Odbor regij

2.1 **pozdravlja** zaključek pristopnih pogajanj in podpis pristopne pogodbe med Romunijo in Evropsko unijo z dne 25. aprila 2005 ter **priporočja**, da vse države članice EU ratificirajo to pogodbo v primernem času, da bo lahko Unija pozdravila Romunijo kot polnopravno članico 1. januarja 2007;

2.2 **priporočja** v obdobju pred polnim pristopom razpravo o odgovornostih regionalne politike v Romuniji in o prizadevanjih za krepitev položaja lokalnih in regionalnih oblasti, tako da bo Romunija do leta 2007 pokazala učinkovite lokalne upravne strukture, sposobne izpolnjevati zahteve članstva v EU in biti kos izzivom tega članstva;

2.3 zato **podpira** sprožitev konstruktivne in k rezultatom usmerjene razprave v Romuniji, usmerjene v prenos pristojnosti z osrednje na lokalne oblasti in procesu regionalizacije z udeležbo lokalnih oblasti in osrednje vlade ter teles, ki imajo interes v zadevah v zvezi z EU, s ciljem, da bi obstoječe teritorialne strukture in proces odločanja izboljšali tako, da bi učinkovito razvili regionalno politiko in izvajanje strukturnih skladov po letu 2007;

2.4 **z veseljem pričakuje**, da bo izrekel dobrodoščilo 15 članom, ki predstavljajo regionalne in lokalne organe v Romuniji, kot opazovalcem v Odboru regij, in obžaluje, da ni bilo možno v zadanem času ustanoviti skupnega posvetovalnega odbora (SPO) Odbora regij in Romunije;

2.5 **poudarja**, da je pospeševanje regionalnega vseevropskega sodelovanja med državami članicami in državami pristopnicami osnova za učinkovito porabo strukturnih skladov in evropskega združevanja kot celote;

2.6 **priporočja** čimprejšnjo pripravo zunanega dogodka, ki naj bi ga pripravili v Romuniji, katerega prednostna tematika bo vključevanje romunskih teritorialnih skupnosti v delo OR, proces decentralizacije in reforma javne uprave. Ta dogodek bi bil odgovor na vabilo, ki ga je Odbor prejel od romunskih združenj lokalnih oblasti in pomeni konkreten korak na poti k zagotovitvi redne podpore OR za lokalne in regionalne oblasti v Romuniji tako v smislu nadaljnjih razvojov procesa decentralizacije v Romuniji, kot tudi glede na udeležbo lokalnih in regionalnih ravni pri romunskem prevzemanju evropskega pravnega reda.

V Bruslju, 6. julija 2005

Predsednik
Odbora regij
Peter STRAUB